

ZONNEHUIS

'Waardige zorg zorgt voor beroering'

Congres in Zonnehuis Zwolle

VERDER:

Project ZorgDier

Vereniging NedRAI

3 Vragen aan...

Op 30 augustus jl. heeft Vereniging Het Zonnehuis bij gelegenheid van de opening van het nieuwe Zonnehuis in Zwolle het congres Waardige Zorg georganiseerd. De 150 aanwezigen hebben inleidingen gehoord en met elkaar gediscussieerd over hoe de zorg in verpleeghuizen verbeterd kan worden. Elders in dit magazine staat een uitgebreid verslag van het congres.

Terugkijkend op het congres valt op hoezeer mensen zich bij deze zorg betrokken voelen en willen werken aan verbeteringen, maar ook hoe lastig het is om de goede wegen te vinden. Toch was er draagvlak om daar mee door te gaan en Vereniging Het Zonnehuis pakt deze handschoen op. De komende periode worden gesprekken gevoerd met groepen van mensen uit de zorg, bestuurders en wetenschappers die zich willen inzetten voor verbetering van zorg in de verpleeghuizen. Dit moet leiden tot een programma van actie dat later dit jaar wordt gepresenteerd. Het denken over een komen tot oplossingen voor verbetering behoeft natuurlijk niet alleen tot deze groepen beperkt te blijven. Iedereen die bij deze zorg betrokken is of deze een goed hart toedraagt, zal er gedachten over hebben. En die zijn allemaal zeer welkom. Ook u wordt dan ook zeer uitgenodigd ze aan de Vereniging door te geven, zodat ze in het programma van actie kunnen worden meegenomen. Dat kan via de website, maar u kunt ons natuurlijk ook schrijven. We hopen veel reacties te ontvangen, want hoe meer mensen hun betrokkenheid en ideeën uiten, hoe krachtiger het programma van actie wordt.

*Prof.dr. Martin Boekholdt
directeur*

COLOFON

Zonnehuis Magazine is een uitgave van:

Vereniging Het Zonnehuis
Postbus 58
3769 ZH Soesterberg

T 0346 35 12 98

E info@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl

Fotografie:

Hans Smit, Zwolle;
Erik van der Burgt, Tilburg;
Het Zonnehuis Amstelveen;
Het Zonnehuis Zuidhorn

Bijdragen:

Martin Boekholdt,
Richard Post, Anne Veldhof,
Frijke Dijkstra,
Liesbeth Bouwmeester

Vormgeving:

US#ONE, Amersfoort

Druk en afwerking:

Reproka Visuele Communicatie,
Amersfoort

Eindredactie:

Daniëlle Swart

oktober 2007

Thuis Wezen, gesprekken over waardige zorg

Steeds weer is er discussie over de kwaliteit van zorg en leven voor een grote groep ouderen die volledig afhankelijk zijn van intensieve zorg. Vereniging Het Zonnehuis probeert van oudsher onder het motto Inzet voor waardige zorg bij te dragen aan de zo noodzakelijke verbetering. Het vraagt allereerst een beeld van wat direct betrokkenen zorg vinden die waardig is, en zorgzaam en zorgvuldig. Daar ligt immers het aangrijpingspunt om tot verbetering te komen. Daarom heeft Vereniging Het Zonnehuis aan auteurs Tineke van den Klinkenberg en Hetti Willemse gevraagd met

direct betrokken partners, familie en medewerkers in de zorg, te gaan praten over hun beleving en ervaring. De opbrengst van deze gesprekken staan in dit boekje. Het is een getuigenis van onmacht en verdriet, maar ook van betrokkenheid en gedrevenheid; en maakt duidelijk dat het echt nog beter moet en kan als het gaat om kwaliteit van zorg en leven voor afhankelijke ouderen. En het laat zien dat de wegen daartoe er ook zijn.

Het boekje is aan te vragen via Vereniging Het Zonnehuis

[advertenties]

'Of het nu om een lening of deposito gaat, de ING Bank staat voor uw geld'

U wilt een beter inzicht in uw financiële toekomst? Dat kan! Kom gerust eens bij ons langs. Samen met u gaan wij op zoek naar het ideale financiële plaatje. Voor nu en in de toekomst. Zodat u uw geldzaken goed geregeld heeft.

Wij helpen u graag met deskundig advies, slimme producten en door persoonlijk contact. Wilt u dat wij met u meedenken? Bel ons, dan maken wij een afspraak voor een goed gesprek over geld.

ING Bank, tel. 0800-7011

WWW.INGBANK.NL

© 2007 KPMG Accountants N.V., een Nederlandse naamloze vennootschap, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International, een Zwitserse coöperatie. Alle rechten voorbehouden.

Betere en efficiëntere zorgverlening.

Nieuwe financieringsstelsels en wetgeving, bezuinigingen, fusies: het zijn zaken die elke organisatie in de gezondheidszorg in de kern raken. Als instelling, verzekeraar of (semi-) overheid staat u voor de uitdaging adequaat op de ontwikkelingen in te spelen. Deze problematiek stelt u als manager voor complexe vraagstukken. Bovendien verwacht de samenleving van instellingen een betere en efficiëntere zorgverlening. KPMG Gezondheidszorg staat u terzijde bij dit brede scala van vraagstukken.

Welke solide partner helpt u daarbij?

Bij KPMG Gezondheidszorg werken betrokken accountants en adviseurs die dagelijks intensieve contacten onderhouden met zorgaanbieders, zorgverzekeraars, toezichthouders en beleidsmakers. Zo geven we echte antwoorden op de vragen die in de markt leven. Antwoorden die leiden tot betere beslissingen en resultaten.

Meer weten? Neem contact op met Yvonne Wilders, (020) 656 7248 of e-mail: wilders.yvonne@kpmg.nl

AUDIT ■ TAX ■ ADVISORY

Congres Waardige Zorg zorgt voor beroering

Op donderdag 30 augustus jl. hield Vereniging Het Zonnehuis haar congres Waardige Zorg in combinatie met de officiële opening van het Zonnehuis Zwolle. Behalve de uitreiking van het boekje 'Thuis Wezen, gesprekken over waardige zorg' aan Sjef van Bommel, werd er van gedachten gewisseld over het verschil tussen de noodzaak van verantwoorde zorg en de persoonlijke beleving van cliënten en medewerkers in de zorg.

'Urgenda'

Dagvoorzitter prof.dr. Robert Huijsman vond dat het programma voldoende aanleiding gaf om zelf de verantwoording ter hand te nemen en toe te werken naar een 'urgenda'. Het thema waardige zorg en de doelgroep van afhankelijke ouderen vragen hierom; een agenda voor de verpleeghuiszorg waar de urgentie vanaf spat. Toch blijkt dit niet overal doorgedrongen te zijn; het afzeggen van een recente vervolgonferentie over het landelijke dementieprogramma is illustratief. Geen urgentie om met elkaar te praten over de toekomst van de dementiezorg. Uit navraag blijkt dat dit onderwerp nergens binnen het departement van VWS onder valt. Het is versnipperd over allerlei mensen die dat naast andere portefeuilles ook moeten doen. Daarnaast speelt op dit moment de arbeidsproblematiek op en zorgt ervoor dat de staatssecretaris andere prioriteiten heeft. Ook belangrijk, maar volgens Huijsman moeten aanwezigen niet wachten tot het ministerie van VWS de regie gaat nemen.

Thuis Wezen

Auteurs drs. Tineke van den Klinkenberg en drs. Hetti Willemse hebben gesprekken gevoerd met partners en medewerkers in de ouderenzorg. Deze gesprekken zijn gebundeld in het boekje *Thuis Wezen*; over de zoektocht naar waardige zorg en de onmacht die je tegenkomt. Die eeuwige frictie tussen wat je iemand toewenst en wat de praktijk in Nederland laat zien. Hetti Willemse hield een inleiding over deze veertien prachtige gesprekken die elk weer genoeg aanknopingspunten bieden om over verder te praten. Stroken de verwachtingen van naasten met de praktijk en hoe verhouden deze zich tot de belevingen van verplegend en verzorgend personeel? Welke belemmeringen zijn er en hoe zorg je voor een gastvrije sfeer? Gesprekspartner Sjef van Bommel gaf een korte reactie op de overhandiging

Uitreiking boekje aan Sjef van Bommel

van het eerste exemplaar. Hij heeft zijn partner dagelijks verzorgd in een verpleeghuis en kon uit eerste hand vertellen over zijn ervaringen en ideeën over waardige zorg.

Beleidscontext

Directeur prof.dr. Martin Boekholdt gaf de context aan van waardige zorg en de mogelijke beleidskeuzes. Deze zijn bepalend voor hoe het gaat en hoe er tegenaan gekeken wordt. Hoe wordt zorg georganiseerd en betaald? Hoe krijgt zorg een plaats in de samenleving en wat vinden we daarvan? Deze thema's horen ook bij de groep afhankelijke ouderen die zware zorg nodig hebben. Zij zijn toe aan de afronding van het leven, dat waarde en betekenis heeft (gehad). Voor henzelf en voor

'Toetsen, nog meer toetsen en meer bureaucratie'

hun naasten; maar ook voor de samenleving. Er zijn een aantal factoren besproken: diffuse zorg (veranderende zorgconcepten), verschraving (bureaucratie, zorgkloof), ontkenning (te weinig budget en te hoge verwachtingen). Er zijn keuzes te maken. Het moet en kan beter met de zware zorg, of leggen we ons neer bij de huidige uitvoeringsorganisatie (AWBZ). Volgens Boekholdt is het een moreel standpunt en is inzet nodig voor waardige zorg. Het begint met het aanscherpen van de zware zorg. Meer differentiatie naar doelgroepen met daarop geënte programma's, waar cliënten of hun verwanten een inbreng hebben. Hiervoor moeten middelen herschikt worden en de gemeenschap gemobiliseerd. Die verandering moet georganiseerd worden. Niet wachten op Den Haag, landelijke programma's of de uitvoeringsorganisatie(s). Zorgorganisaties moeten zelf aan de bak met zware zorg. In flexibele netwerken en innovatieplatforms die lokale initiatieven ondersteunen. Het bedrijfsleven werkt allang volgens deze principes. Deze inleiding werd afgesloten met een oproep om reacties en suggesties achter te laten op de website van Vereniging Het Zonnehuis.

Kwaliteitskeurmerk(en)

Hoofdinspecteur drs. Jenneke van Veen, en voorzitter van de stuurgroep verantwoorde zorg en ondersteuning V&VT en GZ, gaf een schets van de kwaliteitskaders in 2011. Ambitie van IGZ en het zorgkantoor is om mensen uit het veld mee te laten denken; mensen die zorg leveren, de organisatoren en de klanten en de verzekerders. Volgens van Veen vormt verantwoorde zorg de basis voor waardige zorg. In haar presentatie zette zij de huidige ontwikkelingen in deze context. Hoe wordt in de praktijk omgegaan met het vastleggen van verant-

Hoofdinspecteur IGZ drs. Jenneke van Veen

woorde zorg? Waarom zijn deze kwaliteitskaders nodig? Er is sterke behoefte aan breed gedragen normen, want als je niet weet waar je het over hebt, weet je ook niet hoe je moet reageren als er kritiek komt.

Je moet echter geen appels met peren vergelijken. Kwaliteit van leven, bestaan en vraagsturing staan centraal. Dit komt op de kwaliteitskaart kiesbeter.nl. Alle informatie wordt vastgesteld door de stuurgroep met vertegenwoordigers uit de zorg. Op dit moment hebben alle V&VT instellingen een bijgestelde index met zorginhoudelijke meetpunten. Wat gebeurt er met de uitkomsten? Zorgkantoren interpreteren deze cijfers en gebruiken deze als externe

Reactie uit de zaal:

'Ik had gehoopt op een beeld hoe wij waardige zorg aan onze bewoners in 2011 kunnen gaan bieden. In plaats daarvan een verhaal van toetsen, nog meer toetsen en meer bureaucratie. Wij zijn als organisatie ontzettend druk geweest met het behalen van ons kwaliteitcertificaat HKZ. Nu hoor ik zeggen dat de IGZ/stuurgroep ook bezig is met een eigen keurmerk. Hoe verhouden die twee zich ten opzichte van elkaar? Moeten we nu twee certificaten halen en wordt ons HKZ-certificaat waardeloos?'

Lees meer over deze discussie op www.zorgvisie.nl onder Redactieblog/Proefballonnetjes door redacteur Bart Kiers.

audit. Er is behoefte aan een eigen kwaliteitcertificaat vanuit dit kwaliteitskader uit de sector. Dit kwaliteitskader vormt de basis voor contractering door zorgkantoren. Hoe ziet 2011 eruit? Het blijft een proces met indicatoren voor specifieke doelgroepen en zorgketens. Welke ontwikkelingen zijn er, waar moet je op anticiperen? Welke normen vinden we acceptabel met elkaar? Via dit kwaliteitskader kunnen cliënten kiezen voor instellingen op basis van uitkomsten.

Werkvloer Centraal

Mr. dr. Anne-Mei The had zich verdiept in wat waardige zorg betekent. Het dwingt volgens haar tot nadenken erover en dat is mooi. Zij trok in haar verhaal een vergelijk met een andere doelgroep van heel kwetsbaren, namelijk die van kleine kinderen. Niet de ruimte en de omgeving is dan de doorslaggevendende factor, maar de leidsters van de chère. Gemotiveerd en betrokken personeel. Dit vergelijk kun je doortrekken naar zorgcentra voor ouderen; in beide gevallen gaat het om een afhankelijke groep die is overgeleverd aan de kwaliteit van de medewerkers. Anne-Mei The heeft twee jaar meegelopen en onderzoek gedaan in een verpleeghuis

'Die procenten ondervoeding, mensen schrikken zich rot'

in de Randstad. Dit heeft geresulteerd in het boek 'In de wachtkamer van de dood'. Het heeft haar laten zien dat werken in de zorg heel erg moeilijk is. Je wordt met de vervelende kanten van het leven geconfronteerd, zoals ziekte en dood. En dagelijks sta je voor lastige dilemma's, zoals hoe je ondanks de werkdruk toch de nodige zorg kunt geven. En hoe je met bewoners, familie en collega's moet omgaan. Wij als samenleving staan daar onvoldoende bij stil. En realiseren ons niet hoe groot die verantwoordelijkheid van verzorgenden eigenlijk is. Er is veel aandacht voor wezenlijke vraagstukken als veiligheid, kwaliteit van zorg, aansturing. Maar realiseren we ons eigenlijk wel dat al die dingen beginnen bij de verzorgende? Het slagen van deze vraagstukken ligt letterlijk in hun handen. Op de werkvloer, daar gebeurt het. Je hebt goed personeel nodig voor waardige zorg. Behalve opleiding en affiniteit, moet je *het* hebben. Betrokkenheid, interesse en je in een ander willen verplaatsen. *Het* hebben is niet genoeg, je moet het ook verder ontwikkelen. En daarvoor is opleiding natuurlijk van belang. En ook goede leiding is belangrijk. Voor waardige zorg voor bewoners, is waardig omgaan met medewerkers nodig. Dit gebeurt niet altijd volgens The. Investeren in de mensen op de werkvloer is niet alleen nodig, het

Reactie uit de zaal:

'Ik geloof heel erg in waardige zorg voor de medewerkers. We hebben ontzettend veel mensen die dat het gevoel wel hebben. Ze werken met zoveel aandacht en warmte voor de mensen. Ze zullen niet altijd het protocol helemaal kennen, maar ze zijn er wel voor deze mensen. Die liefde en aandacht is niet in een opleiding te vatten. Volgens mij ligt er een belangrijke taak om deze betrokken mensen met intensieve leertrajecten te begeleiden. Je moet deze groep niet diskwalificeren. Dat zijn straks ook je vrijwilligers.'

zou ook de gewoonste zaak van de wereld moeten zijn. Geef mensen verantwoordelijkheid en ook de ruimte en deskundigheid die ze nodig hebben. Dit is nodig om kwetsbare oude mensen volwaardig te laten zijn.

Bestuurlijke dilemma's

Voor prof.dr. Jan Eefsting was het een bijzondere dag. Namens Zorgcombinatie Zwolle heette hij als gastheer mensen welkom in het nieuwe Zonnehuis. Daarnaast was hij vanuit zijn rol als bestuurder en bijzonder hoogleraar aan de VUmc gevraagd om te spreken over de bestuurlijke dilemma's in de zorg. De nieuwbouw van het Zonnehuis biedt een uniek zorgconcept van kleinschaligheid binnen grootschaligheid; voorzieningen die men nergens allemaal tegelijk zal aantreffen. En de architectonische vormgeving met een esthetisch, fraaie en luxe uitstraling. Hoezo crisis in de zorg? Maar de totstandkoming van dit bijzondere complex is er niet gekomen dankzij, maar ondanks het sobere en verschaalde zorgstelsel in ons land. Vanzelfsprekend is gebruik gemaakt van de overheidsbudgetten, maar als het daarbij gebleven was, zou er vandaag de dag een veel soberder gebouw hebben gestaan. Een grote

schenking uit een particulier fonds heeft ervoor gezorgd dat al die extra's gerealiseerd konden worden. Terwijl Eefsting ervan overtuigd is dat deze eigenlijk in alle zorginstellingen zouden horen om waardige zorg te kunnen leveren. De samenwerking met verschillende maatschappelijke instellingen als kerk, woningcorporatie en kinderdagverblijf, heeft bijgedragen aan het bouwconcept. Het schijnbare contrast tussen de feestelijke opening van dit gebouw en de crisis in de zorg, heeft te maken met een fundamentele maatschappelijke crisis in de visie op zorg. Dit komt tot uiting in het krampachtig vast willen houden aan de illusies van verzorgingsstaat en maakbare samenleving. Er is een enorm gat tussen het maatschappelijk verwachtingspatroon en hetgeen binnen gestelde (financiële) kaders geboden kan worden. Volgens Eefsting mogen oplossingen om uit de eerder genoemde crisis te komen niet alleen van bestuurders en managers verwacht worden. De maatschappelijke opgave is meer transparantie door zorgaanbieders en de erkenning van de maatschappij dat ze maar een heel schraal pakket zorg over heeft voor de doelgroep kwetsbare ouderen. Die verwachtingskloof moet worden gedicht. Dingen die daarbij kunnen helpen zijn het stimuleren van participatie van gezonde ouderen, financieren naar zorgzwaarte, persoonsgebonden budgetten, betalen naar draagkracht en wellicht het herinvoeren van de zorgplicht voor de familie.

Reactie uit de zaal:

'Die procenten ondervoeding, mensen schrikken zich rot. Dat is een heel raar gegeven als je de oorzaken daarbij niet kent. Maar er wordt vanuit de sector op geen enkele manier een poging ondernomen om iets naar buiten te brengen waarin die uitleg gegeven wordt. Je kan toch reageren op artikelen in de krant?'

Nieuwbouwwijk Oostergast in Zuidhorn

Op 9 mei is er in het Zonnehuis Zuidhorn een nieuwbouwmaket gehouden. Tijdens deze maket zijn de tekeningen gepresenteerd over het nieuw te bouwen woonzorgcentrum aan de Atlasstraat in de nieuwe wijk Oostergast in Zuidhorn.

Maquette Oostergast

De Architectuur van de Ouderenzorg

Stichting 200 Jaar AZG en Vereniging het Zonnehuis zijn betrokken bij een initiatief om een omvangrijk, rijk geïllustreerd overzichtswerk te publiceren over de architectuur van de ouderenzorg. Doel is om tot een helder, duidelijk, wetenschappelijk verantwoord maar ook voor het brede publiek interessant overzichtswerk te komen. De aanleiding hiervoor ligt in de publicatie van twee eerdere overzichtswerken. Zowel De Architectuur van het Ziekenhuis als De Architectuur van het Psychiatrische Ziekenhuis beschrijven de opzet en de vormgeving van de gebouwen in relatie met het doel waarvoor deze gebouwen zijn ontworpen. In het nu voorgenomen boek over de architectuur van de oude-

renzorg zal het verband tussen de bestemming van het gebouw, de manier waarop in de samenleving tegen de oudere wordt aangekeken, en de evolutie van het veld niet minder nauw zijn. Het manuscript wordt tot stand gebracht door stichting Architecturalia (www.architecturalia.org), die zich tot doel stelt wetenschappelijk verantwoorde publicaties op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur, geschiedenis en beleid tot stand te brengen. NAI-uitgevers (www.naipublishers.nl), internationaal gerenommeerde uitgever van publicaties op het gebied van architectuur en stedenbouw, heeft zich bereid verklaard dit boek uit te brengen.

Site Nieuws

ShareCare is een bedrijf dat mensen helpt om meer dingen samen te doen. Om samen dingen te kunnen doen moet eerst gecommuniceerd en georganiseerd worden. Dat kan mensen ervan weerhouden om eraan te beginnen of ermee laten stoppen terwijl men dat eigenlijk jammer vindt. ShareCare faciliteert mensen die samen dingen willen doen met plannings-, organisatie- en communicatiehulpmiddelen via internet. Op deze manier kunnen gemeenschappen bij elkaar gebracht worden om gezamenlijk op te trekken en voor elkaar te zorgen. De ShareCare methode berust op de wetenschap dat mensen er voor elkaar willen zijn. Meer informatie www.sharecare.nl.

Voortgang De Werkvloer Centraal

Op donderdag 27 september was er een toegift voor bestuurders uit de zorg georganiseerd. Een compilatie van de theatervoorstellingen die zijn vertoond tijdens de kick-off sessies voor medewerkers. In het hoofdkantoor van Agis zorgverzekeringen werd na afloop doorgepraat over dilemma's in het aansturen van mensen. Hoe belangrijk is het om wekelijkse TijdvoorOnszelf-bijeenkomsten te plannen? Op welke manier verdient dit zich terug en wat kost het daadwerkelijk als je hieraan begint? Allemaal vragen die een rol spelen in het benodigde draagvlak voor dit project. Gericht op het verminderen van werkstress en het verhogen van werktevredenheid bij mensen die in verpleeghuizen werken. Meer informatie over dit programma: www.dewerkvloercentraal.nl

Reactie van Richard Post, projectmanager De Werkvloer Centraal in het Zonnehuis Doorn:

'Medewerkers van de units die meedoen, geven aan dat TijdvoorOnszelf belangrijk is; in plaats van elke week 1 uurtje, komen zij om de week 2 uur bijeen. Er is dan meer tijd voor verdieping. Het is moeilijk te meten wat het precies oplevert. Het ziekteverzuim is wel gedaald. De bijeenkomsten dragen bij aan het werkplezier door betere communicatie en uitwisseling van persoonlijke ervaringen. Zonder hun leidinggevende kunnen medewerkers praten over werksituaties, hun eigen beleving en de communicatie naar elkaar en de klant toe. Een project dat voortgang behoeft, want tevreden medewerkers zijn de beste reclame voor het vak.'

Boek kleinschalig wonen; doen of laten?

Tijdens het congres Waardige Zorg is het boek kleinschalig wonen voor mensen met dementie: doen of laten? aangeboden aan Tweede Kamerlid Eddy van Hijum door onderzoekster Selma te Boekhorst. Dit boek bevat onderzoeksresultaten, commentaren en interviews. De resultaten tonen een genuanceerd beeld van de voor- en nadelen van kleinschalige woonvoorzieningen. Het boek is te bestellen via Trimbos-instituut/EMGO-VUmc. Vereniging Het Zonnehuis heeft dit onderzoek, dat onderdeel uitmaakt van haar bijzondere leerstoel verpleeghuisgeneeskunde, mede mogelijk gemaakt.

Locatiemanager Wiesje Heeringa en Tweede Kamerlid Eddy van Hijum

Zonnehuis Amstelveen viert Woonmaand met workshops

Anne Veldhof, locatiemanager van het Zonnehuis Amstelveen, vertelt enthousiast over plannen voor kleinschalige geclusterde woonunits voor PG-bewoners. De nieuwbouw van locatie Bovenkerk (48 plaatsen) met een dorpse uitstraling, wordt eind 2008 opgeleverd. Locatie Westwijk (90 plaatsen) volgt later. Omdat deze bouwprocessen lang duren, en er nu al veel vragen zijn is er iets bedacht om medewerkers alvast een beetje kennis te laten maken met deze kleinere woonvormen. Zorg voor maximaal 6 personen in een huiselijke omgeving vergt een andere manier van werken dan veel men-

sen gewend zijn. Tijdens de jaarlijkse Woonmaand in oktober wordt hieraan speciaal aandacht geschonken. Niet in de vorm van een symposium, maar workshops die door o.a. eigen (oud-)collega's worden gegeven. De architecten die de nieuwbouw ontworpen hebben, presenteren hun (3D) tekeningen en gaan in gesprek met medewerkers. Dit gebeurt tijdens werktijd, of mensen krijgen uren terug in eigen tijd. Ook wordt de film Thuis getoond. Een bijzondere maand die in het teken staat van Kleinschalig Wonen (KSW) en past bij de overige PRET-activiteiten. Hierover meer in de rubriek 3 Vragen aan...

Vrijwilligers op bezoek met huisdier in Zonnehuis Zuidhorn

Vereniging Het Zonnehuis stimuleert projecten die bijdragen aan betere zorg en leefomstandigheden van cliënten in zorghuizen. Een opvallend voorbeeld is een project met vrijwilligers die met hun 'ZorgDier' bewoners bezoeken. In het Zonnehuis Zuidhorn gaan binnenkort de eerste 'ZorgDier-teams' van start; zij ontvangen hiervoor professionele training en begeleiding. Wanneer de ervaringen van dit project positief uitvallen, wordt bekeken of uitbreiding naar alle locaties binnen Woonzorgcentra Westerkwartier mogelijk is. Dit geldt ook voor de overige deelnemende stichtingen in de Zonnehuis Groep.

Laagdrempelig

Het is algemeen bekend dat de omgang met dieren onze levenskwaliteit gunstig beïnvloedt. Wetenschappelijke studies tonen aan dat gezelschapsdieren een positieve invloed uitoefenen op de fysieke (hartslag, bloeddruk, mobiliteit), geestelijke (eenzaamheid en depressie) en sociale toestand (het krijgen van meer contacten).

Op dit moment vervullen honden, katten, paarden en dolfijnen een belangrijke rol in de ondersteuning van therapieën. In 700 van de 1600 Nederlandse verpleeg- en verzorgingshuizen en in 2 ziekenhuizen worden eigen huisdieren toegelaten. Vaak levert het houden van huisdieren in zorginstellingen praktische problemen op en is het welzijn van de dieren moeilijk te garanderen. Eén van de meest laagdrempelige mogelijkheden is dan het inzetten van gekwalificeerde vrijwilligers die op bezoek komen met hun (getrainde) huisdier.

Activiteiten

ZorgDier-activiteiten hebben primair tot doel bij te dragen aan de verhoging van de levenskwaliteit van cliënten. Daarnaast kunnen zij een belangrijke 'helende'

waarde hebben. De activiteiten kunnen variëren van samen in aanwezigheid van het dier een kopje koffie drinken tot eenvoudige spelletjes of verzorgende activiteiten zoals borstelen of drinken geven. Met een hond kan gewandeld worden, en soms zal alleen al het lichamelijke contact tussen cliënt en dier het grootste deel

uitmaken van de activiteit. Daarnaast kan ZorgDier-behandeling ondersteuning bieden in de vorm van doelgerichte therapie. Dit is ontwikkeld om de fysieke, sociale, emotionele en bewustzijnsfuncties van cliënten te verbeteren. Er kan bijvoorbeeld gekozen worden voor de verbetering van de fijne motorische vaardigheden (aaien en borstelen).

Zintuigprikkeling

Voor diepdementen mensen richten activiteiten zich vooral op zintuigprikkeling. Dit kan via 'snoezelruimtes', maar ook door bezoeken van ZorgDier-teams. Met behulp van de hond probeert men écht contact te maken.

Bij diepdementen mensen zie je vaak dat ze in een foetus-houding op bed liggen. Hun houding is verkrampd en het lukt de fysiotherapeuten niet goed om deze bewoners

'Met behulp van de hond probeert men écht contact te maken'

hun armen te laten strekken of hun handen te openen. Er wordt bewust gebruik van gemaakt door met de hond juist aan die zijde van het bed of rolstoel te gaan zitten waar de bewoner verzwakt is. Je ziet dan vaak dat de bewoner uit eigen beweging probeert de hond aan te raken. Daar kan geen fysiotherapie tegenop.

Effectmeting

Stichting ZorgDier Nederland is een landelijke kennis- en vrijwilligersorganisatie met als doel het verhogen van de levenskwaliteit van mensen die ziek zijn, een geestelijke beperking of een traumatische ervaring hebben. Dit wordt bereikt door het aanbieden van lokale ZorgDier-programma's. Stichting ZorgDier hanteert internationale kwaliteitstandaards. Er wordt samengewerkt met wetenschappelijke organisaties, onderzoekbureaus, cliëntenorganisaties en zorgondernemingen om de effecten van ZorgDier-bezoeken te

meten. Medio 2006 is een groot onderzoek gestart naar de toepassingsmogelijkheden binnen de Nederlandse psychiatrie. Kijk voor meer informatie op www.gekmetdieren.nl. Daarnaast is Stichting ZorgDier genomineerd voor de Niek De Jongprijs 2007. Het juryoordeel luidde: *ZorgDier is een project van individuen voor individuen. Privépersonen maken van iets wat voor henzelf vanzelfsprekend is – hun huisdier – een 'hulpmiddel' voor anderen. Zij leveren hiermee een bijdrage aan de gezondheid van anderen. De eenvoud en veelzijdigheid van deze therapie maken het project uniek.*

Reactie Frijke Dijkstra, projectleider ZorgDier Zonnehuis Zuidhorn

'Binnenkort gaan wij alle bestaande vrijwilligers een brief sturen met de vraag of zij mee willen doen of dat zij mensen in hun omgeving kennen die graag iets met hun huisdier willen doen. Ook leggen we contact met dierspecialisten, hondenscholen, dierenartspraktijken in de buurt. Er komt een wervend stukje in de regionale krant en er hebben zich al 3 mensen opgegeven via de site van stichting ZorgDier'.

Het Resident Assessment Instrument (RAI) is een in de Verenigde Staten ontwikkeld systeem dat beleidsinformatie oplevert over de kwaliteit van zorg, de zorgzwaarte en de inzet van personeel. Vereniging Het Zonnehuis ondersteunt dit meetsysteem en heeft de ontwikkeling van een gebruiksvriendelijke internetapplicatie (RAIview) mede mogelijk gemaakt. Binnen de Zonnehuis Groep werken Zorgcombinatie Nieuwe Maas in Vlaardingen en Woonzorgcentra Westerkwartier in Zuidhorn naar volle tevredenheid met RAI/RAIview.

Zorgkaart

Zorginstanties zijn verplicht om de kwaliteit van de geleverde zorg zichtbaar te maken. Vereniging NedRAI heeft met RAIview een praktisch hulpmiddel ontwikkeld. Op basis van standaardvragenlijsten die via internet toegankelijk zijn, krijgt men elk kwartaal een actueel beeld van de zorgbehoeften, personele belasting en kwaliteit. Met het invullen van de digitale vragenlijsten zijn verpleegkundigen en verzorgenden een kwartier tot twintig minuten bezig, een uur per jaar dus. Na de eerste keer invullen hoeft de medewerker de gegevens in de volgende kwartalen alleen nog maar bij te werken. Voor de dagelijkse praktijk levert het systeem een individuele Zorgkaart, waarop een samenvatting staat van de belangrijkste zorgkenmerken. Met die Zorgkaart, die bij het cliëntendossier wordt gevoegd, is snel inzichtelijk welke behoeften de cliënt heeft en welke zorg vereist is. De Zorgkaart is daarom ook handig voor het multidisciplinair overleg.

Belang

RAIview levert een schat aan informatie op en dat betaalt zichzelf terug. De scorelijsten die aan de Inspectie voor Gezondheidszorg moeten worden voorgelegd, nemen meer tijd in beslag. Een jaarlijks overzicht van de prestatie-indicatoren zegt natuurlijk nog niets over wat je met die gegevens moet doen. Wat ga je doen om het aantal doorligwonden te verminderen? Waarom zijn er zoveel antidepressiva nodig? Hoe komt het dat de werk-

druk voor verpleegkundigen en verzorgenden zo hoog is? En waarom lopen de kosten zo hoog op, als er meer met minder gedaan zou kunnen worden? Daarvoor zijn objectieve feiten nodig.

De continue meting met RAIview zorgt voor een actuele en gestructureerde informatiestroom, op grond waarvan je per bewoner kunt bepalen of deze extra aandacht verdient in de vorm van personele bezetting, medicatie of therapie, of dat andere bewoners beter meer aandacht kunnen krijgen. Niet alleen om de kosten van instellingen binnen de perken te houden, maar ook om de cliënt en diens verzorger niet te overbelasten. RAIview is dus in ieders belang!

Objectief

De gegevens van RAIview worden verzameld in een internationale database van de VU en gebruikt voor

‘Raiview is in ieders belang; één uur per jaar om kwaliteit en zorgzwaarte in kaart te brengen’

kwartaalrapportages. Deelnemers kunnen zien hoe hun organisatie scoort ten opzichte van andere zorginstellingen en op welke punten verbeteringen nodig zijn. Met deze rapportage beschikken gebruikers over objectieve informatie waarmee zij medewerkers kunnen stimuleren om de kwaliteit van hun werk te verbeteren.

hoofd zorg in woonzorgcentrum Theresia van de Zonnehuisgroep Amstelland

In deze rubriek wordt een bijzonder project en/of medewerker uit een van de deelnemende stichtingen van de Zonnehuis Groep voor het voetlicht gezet. Welke beleving heeft men bij waardige zorg waar Vereniging Het Zonnehuis zich hard voor maakt? Welke projecten dragen hieraan bij? U leest er meer over in deze rubriek.

Als hoofd zorg is Liesbeth Bouwmeester verantwoordelijk voor het uitvoeren van de zorg. Dat doet zij aan de hand van de visie van de Zonnehuisgroep Amstelland en het serviceconcept PRET.

PRET is ontstaan vanuit de vraag: 'Hoe kunnen wij meer gastvrijheid bieden?' PRET is opgebouwd uit de beginletters van vier waardevolle begrippen: Professionaliteit, Respect, Elkaar blij maken en Toewijding. PRET vormt de rode draad in alle activiteiten van de Zonnehuisgroep Amstelland. PRET komt tot uiting in het dagelijks handelen met elkaar en in extra bewuste aandacht voor leuke activiteiten met bewoners en de medewerkers.

1 Vereniging Het Zonnehuis zet zich in voor waardige zorg. Hoe sluit jouw rol als hoofd zorg en het werken met PRET hierop aan?

Het leveren van waardige zorg zit in PRET ingebakken. Het gaat niet alleen om waardige zorg krijgen, maar ook waardige zorg geven. Als medewerkers weten dat ze goed bezig zijn dan hebben ze ook plezier en voldoening in hun werk. PRET helpt de verzorgenden te verwoorden wat waardige zorg verlenen inhoudt. Zo heb ik de medewerkers eens de vraag gesteld wat hun werkdag goed maakt. En dan blijkt dat bij de dingen die ze noemen altijd een bewoner centraal staat, zoals samen lachen met een bewoner of zien genieten van cliënt als ze een uitstapje hebben gemaakt.

2 Wat is voor jou het meest verrassende aspect van dit project?

Ik kan er veel meer mee dan ik had verwacht. Het serviceconcept PRET biedt op een laagdrempelige manier handvatten voor het benoemen van wat we van elkaar verwachten. Verzorgenden hebben vaak moeite die verwachtingen te omschrijven. De vier begrippen waar PRET voor staat helpen hen daarbij. Het biedt ze bijvoorbeeld concrete gedragsafspraken waarop ze kunnen worden aangesproken of hun collega's kun-

nen aanspreken. Maar PRET staat niet alleen voor gedragsafspraken. Ook organiseren we regelmatig PRET-activiteiten waarin bewoners en medewerkers centraal staan.

Vorig jaar won Theresia de PRET-prijs met 'Theresia swingt naar PRET'. Iedere week stond een letter centraal en daar hoorde een button bij. In het thema waar de letter voor staat werden allerlei activiteiten en workshops georganiseerd. Daardoor ging PRET veel meer leven. In de week T van toewijding vierden we het 80 jarig bestaan van Theresia. Medewerkers organiseerden in hun eigen tijd een playbackshow voor de bewoners.

3 Waarom is het belangrijk dat dit soort projecten binnen de Zonnehuis Groep gesteund worden door Vereniging Het Zonnehuis?

Investeren in een goed serviceconcept kost tijd en geld. Door de bijdragen van de Vereniging Het Zonnehuis hebben we bijvoorbeeld twee jaar achter elkaar een cliënttevredenheidsonderzoek kunnen doen. Op die manier kunnen we toetsen of het serviceconcept PRET ook echt werkt. Aan de hand van de uitkomsten van het eerste onderzoek gingen teams aan de slag met het maken van PRET-plannen die aansluiten op de specifieke situatie van hun afdeling.

Het is ook van belang verzorgenden voortdurend te steunen in het centraal stellen van de bewoners. Dit doen we tijdens het werkoverleg, trainingen en workshops, maar ook met leuke activiteiten. Zo hebben wij deze zomer met het geld van de PRET-prijs een PRET-week georganiseerd voor bewoners en medewerkers. Van tevoren hadden de bewoners hun feestwensen kenbaar mogen maken. Het doel was niet om iedereen aan te spreken met alle activiteiten, maar we hebben gekeken naar voor elk wat wils. We hebben daardoor verschillende uitstapjes gemaakt naar Hotel Breukelen, het Amsterdams Bos maar ook naar de nieuwe kookstudio in ons dorp.

AGENDA 2007

Vereniging
Het Zonnehuis
inzet voor waardige zorg

12 oktober	Bestuursvergadering Vereniging Het Zonnehuis
2 november	Bijeenkomst onderzoeksgroep
21 november	Rondetafelgesprek met zorgmanagers
27 november	Rondetafelgesprek met wetenschap, adviseurs en beleidsmedewerkers
4 december	Rondetafelgesprek met bestuurders
14 december	Bestuursvergadering Vereniging Het Zonnehuis

Vereniging Het Zonnehuis
Postbus 58
3769 ZH Soesterberg

T 0346 35 12 98
E info@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl

Schep nú je toekomst

Meld je aan voor de nieuwsbrief!

ILC ZORGVOORLATER

www.ilczorgvoorlater.com